

РОЛЬ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

С.В. Вадаська

*м. Київ, Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»
vadaskaya@ukr.net*

У статті розглядається питання створення навчального середовища з використанням інформаційних технологій та сучасних технічних засобів навчання, а також питання адаптації автентичних матеріалів для викладання іноземної мови професійного спрямування у немовних навчальних закладах. Метою даної статті є визначення важливості використання автентичних відеоматеріалів для навчання аудіювання, розуміння фахових текстів, збагачення термінологічного словника студентів, створення реального мовного середовища, формуванню комунікативної компетенції майбутніх спеціалістів. У даній статті розглядаються основні вимоги до застосування відеоматеріалів у навчальному процесі, переваги їх використання та важливість візуальних образів у засвоєнні навчального матеріалу.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, автентичні матеріали, відеоресурси, мова професійного спрямування, інтенсифікація навчання, ситуативні вправи.

Вступ. Приєднання України до Болонського процесу передбачає покращення якості освіти, запровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій, оновлення змісту освіти, створення умов для розвитку особистості і творчої самореалізації [3]. З намагання України стати невід'ємною частиною Європейського суспільства та орієнтація освіти на загальноєвропейські стандарти володіння іноземною мовою спостерігається зростання престижності іноземної мови та виникає необхідність пристосування навчальних матеріалів, які використовуються для навчального процесу у вищих навчальних закладах, до нових цілей. Оскільки вищий навчальний заклад є основною структурою освітньої державної системи, то саме на нього покладається завдання підготовки спеціаліста здатного працювати в реальних умовах та самостійно вирішувати професійні питання, бути конкурентоспроможним. Важливо, щоб студент зміг застосувати на практиці знання, які він отримав під час навчання. Це стосується і знань отриманих на заняттях з іноземної мови. Студенти немовних закладів усвідомлюють важливість володіння іноземною мовою, яка значною мірою може вплинути на подальше працевлаштування та кар'єрне зростання. У зв'язку з швидким розвитком науково-технічного прогресу та намаганням вищих навчальних закладів відповідати вимогам сучасності, спостерігається активне впровадження в навчальний процес інформаційних технологій. Вони дозволяють забезпечити високу якість навчання, удосконалити зміст навчальних матеріалів, впроваджувати новітні методи викладання іноземної мови, використовувати вдосконалені системи оцінювання знань студентів, раціонально організувати самостійну роботу, утримувати

зацікавленість студентів та підвищити мотивацію до вивчення іноземної мови. Але треба враховувати той факт, що користь впровадженої технології залежить від способів її використання та завдання і мети навчання.

Мета статті – обґрунтувати доцільність використання автентичних відеоматеріалів для вивчення іноземної мови професійного спрямування. Сучасне суспільство вимагає від молодих фахівців володіння іноземною мовою на рівні, який дозволяв би спілкування в професійній галузі. Ефективне володіння іноземною мовою професійного спрямування залежить від ряду факторів: раціональна організація навчального процесу (практичних занять та самостійної роботи), використання сучасних автентичних матеріалів за фахом, вдосконалення навичок з усіх видів мовленнєвої діяльності, комунікативна спрямованість. Завдання викладача – створити такі умови навчального процесу, при яких кожний студент зміг би отримати практичні навички володіння іноземною мовою, які б змусили студентів проявити свою активність та творчий підхід під час навчання. Сучасні методики, використання інформаційних та цифрових технологій, ресурси Інтернету допомагають створити навчальне середовище, яке відповідає сучасним вимогам та поставленим цілям.

Інформаційні технології та їх роль у навчальному процесі. Підбір навчального матеріалу, який відповідатиме всім вимогам навчального процесу (автентичність, сучасність, інформаційна насиченість, лексичне наповнення) є головним завданням викладача. Робота з фаховими текстами залишається основною частиною заняття. На цьому етапі важливо навчити студентів розуміти текст, що безпосередньо залежить від знань та досвіду студентів. Мова йдеться про рівень обізнаності студентів у своїй фаховій галузі. Чим глибші знання студентів конкретної теми, тим більше їх здатність передбачити і зрозуміти зміст тексту. Розуміння фахових текстів сприяє мотивації студентів, підвищує їх впевненість у собі, викликає бажання подолати труднощі. При роботі з фаховими текстами використання ілюстрацій, графіків, схем та інших візуальних зображень допомагає студентам покращити розуміння змісту та доповнити і поглибити знання. У таких умовах навчання стає все більш цілеспрямованим. Але для кращого засвоєння матеріалу важливо урізноманітнити та розширити знання за допомогою використання технологій. Сучасні студенти живуть в епоху цифрових технологій. Їх потреби та інтереси значною мірою відрізняються в порівнянні з попередніми поколіннями студентів. Інформаційно-комунікаційні технології відкривають необмежений доступ до великої кількості матеріалів та навчальних ресурсів. При відборі електронних матеріалів треба враховувати їх відповідність навчальній програмі, меті навчання, потребам студентів, цілям використання.

Інтернет – це найпоширеніший ресурс, який можна використати при вивченні іноземної мови. Інтернет пропонує широкий різновид матеріалів, (тексти, відео, аудіо, ігри, форуми, словники, графіки, малюнки), створює навчальне середовище, де присутнє справжнє та творче спілкування. За допомогою Інтернету можна реалізувати цілий ряд завдань: формування

навичок читання та розуміння текстів, розширення словникового запасу, навчання письму, монологічному та діалогічному мовленню, удосконалити навички аудіювання.

Головна мета навчального процесу – це розвиток комунікативної компетенції. Якість знань та розвиток комунікативної компетенції залежить від якості навчальних матеріалів. Впровадження та використання новітніх технологій потребує використання сучасних автентичних матеріалів для навчання студентів. Треба пам'ятати, що студенти можуть краще оволодіти іноземною мовою, коли вони працюють з матеріалами, які є актуальними та цікавими і які стануть в нагоді в їх професійній діяльності. При вивченні мови професійного спрямування навчальний матеріал має бути тісно пов'язаний з фахом студентів, з можливістю подальшого застосування опанованої інформації для майбутньої спеціальності [1].

Відеоресурси та їх впровадження у навчання. Останнім часом у зв'язку з комунікативною спрямованістю навчального процесу зростає використання відео. Загальновідомий факт, що використання аудіо-візуальних матеріалів може стати потужним стимулом при вивченні іноземної мови. Відео є цінним навчальним ресурсом, тому що завдяки відео можливо створити реальне іншомовне середовище, яке сприяє кращому розумінню, відображає поведінку співрозмовників, збагачує досвід студентів у спілкуванні, створює реалістичні моделі для ситуативних вправ та рольових ігор, збагачує знання студентів. При вивченні іноземної мови професійного спрямування відео стає важливим елементом навчального середовища. За допомогою використання відео можливо по-новому навчати студентів аудіюванню. Використання відеороликів, які стосуються фахових галузей, сприяє створенню професійної мотивації, покращує розуміння теми або змісту, та покращує процес запам'ятовування. При роботі з фаховою літературою студенти можуть відчувати труднощі з перекладам та розумінням технічних термінів. Відеоматеріали, порівняно з друкованими або аудіо матеріалами, пропонують більш справжнє уявлення про реальність, значно полегшують розуміння термінів або тих чи інших явищ завдяки візуальним образам. Студенти мають можливість почути правильну вимову технічних термінів та скорочень. Найпоширенішим джерелом відеоматеріалів є YouTube. Цей ресурс надає вільний доступ до великої кількості відеороликів, передач, навчальних відеофільмів. Але зазвичай молодь переглядає розважальні або музичні відео, ігноруючи ресурси, які пов'язані з майбутніми професійними галузями. Ці матеріали можуть бути використані під час заняття з різною метою (розширення знань професійної тематики, ознайомлення студентів з розмовними моделями в технічній галузі, концентрування уваги студентів на важливих моментах завдяки візуальному сприйняттю, покращення вимови, комунікативна спрямованість).

Основні вимоги до використання відеоматеріалів. Викладач відповідає за створення якісного навчального середовища, яке сприяє успішному засвоєнню матеріалу. Тому першочергове завдання викладача відібрати

відеоматеріал, який би відповідав професійній тематиці та мовній підготовці студентів, містив інформацію, яка могла б зацікавити аудиторію та викликати бажання обговорювати та висловлювати свої думки. Перевагою YouTube є те, що викладач може знайти матеріал, який стосується специфічних тематик, що дозволяє студентам більш досконало оволодіти знанням та розумінням явищ в технічних галузях (системи Авіоніки, гіроскопи, профіль крила тощо). При виборі відео варто звернути увагу на його тривалість, щоб не перевантажувати студентів кількістю матеріалу і не втратити інтерес до сюжету. Викладач має досконало ознайомитись з відеоматеріалами, які він планує використати у навчальному процесі та розробити заходи для заохочення студентів до активного перегляду, успішного опанування матеріалом, контролювати та оцінювати роботу студентів. Перед тим як впроваджувати відео для вивчення іноземної мови, викладач повинен врахувати наступні моменти: відповідність відеоматеріалів навчальній програмі, практична та навчальна мета, рівень мовної підготовки студентів. Оскільки успішність навчального процесу залежить як від викладача, так і від студентів, студенти мають активізувати свої знання, для того щоб якісно та творчо виконувати запропоновані завдання.

Автентичні відеоматеріали можуть викликати у студентів труднощі при сприйнятті інформації на слух та її розумінні. Тому викладач має скласти завдання, які б підготували студентів до перегляду, допомогли студентам краще зрозуміти зміст та отримати максимальну користь від даного виду роботи. Здатність сприймати іноземну мову на слух допоможе майбутнім фахівцям в реальних умовах спілкування. Розроблені завдання мають сприяти активній творчій діяльності, обміну думками щодо змісту, стимулювати пізнавальну активність, збільшувати мотивацію студентів до вивчення іноземної мови, покращувати комунікативні навички. Говоріння є найважливішим аспектом у вивченні іноземної мови, бо саме вміння вільно висловлювати думки іноземною мовою (а особливо спілкуватися на професійні теми) впливає на думку роботодавців про молодого фахівця. З цією метою викладач має розробити вправи для виконання після перегляду сюжету, мета яких тренування комунікативних навичок, а також уміння студентів самостійно знаходити та вирішувати питання, які стосуються професійної галузі. Ці вправи мають моделювати ситуації пов'язані із спілкуванням. Це можуть бути ділові ігри, складання інструкцій, описання технічних процесів, діалоги, презентації, дискусії та обговорення. Студентам можна запропонувати перегляд відео без текстового матеріалу і запропонувати самим скласти коментарі або озвучити чи доповнити діалоги репліками. Можна запропонувати придумати або продовжити текст до відео після перегляду частини матеріалу. Лексичні завдання мають підготувати студентів до розуміння відеоінформації. Вправи, які виконуються після перегляду, можна розділити на ті, що перевіряють розуміння запропонованої інформації, та ті що пов'язані з обговоренням, висловленням своєї думки, проведення опитування, складання діалогів. Для того, щоб кожний студент зміг повноцінно приймати участь у перегляді та

опрацюванні відеоматеріалів, комплекс вправ має носити диференційований підхід залежно від індивідуальних навичок студентів.

Основні прийоми при роботі з відеоматеріалами. Для роботи з відеоматеріалами викладач може використовувати наступні прийоми та техніки. Активний перегляд фокусує увагу на основних ідеях відео: для заохочення студентам пропонуються запитання або теми для дискутування, які обговорюватимуться після перегляду. Для кращого розуміння студентам можна надати листки з інструкцією, щоб звернути увагу на окремі деталі або мовні вирази. Інша техніка – це зупинка кадрів та передбачення. Викладач може зупинити деякі кадри або сцени, для того щоб сфокусувати увагу студентів на конкретних моментах або зображеннях, а потім дати завдання спрогнозувати подальші події. Ця техніка допомагає розвивати уяву студентів та стимулює їх активність. Перегляд відео без звуку може використовуватися для передбачення подій, що стимулює інтерес студентів, сприяє мотивації. Після перегляду відео зі звуком студенти мають нагоду порівняти свої припущення з подіями у відео сюжеті. Схожа техніка прослуховування без зображення може використовуватися для невеличкого уривку відео, для того щоб студенти на основі того що почули, відтворили візуально те що відбувалося. Рольова гра може успішно використовуватися при роботі з відео. Після перегляду відео сюжету студентам можна запропонувати рольову гру, мета якої – найточніше відтворити частину сюжету (жести, лексику, інтонацію, поведінку). А потім студенти можуть відтворити сюжет згідно свого погляду на подію. Метод рольової гри та імпровізація сприяють залученню студентів до активної участі та спілкування, максимально наближує навчальний процес до реальних ситуацій [6].

Сучасний фахівець має володіти навичками та вміннями для спілкування на професійні теми, для виступів на конференціях та проведення презентацій та переговорів, для встановлення та підтримки міжнародних контактів, використовуючи знання та вміння, набуті під час навчання. Ситуативні вправи, які здатні змодельювати реальні ситуації, пов'язані з майбутньою фаховою діяльністю, допомагають сформувати комунікативні компетентності. Завдяки використанню автентичних відеоматеріалів (презентації, доповіді, дебати, інструкції), викладач має хорошу нагоду урізноманітнити подачу навчального матеріалу, навчити студентів не тільки розуміти та сприймати на слух реальну мову, скласти реальні ситуації для спілкування, а ще створити міцний зв'язок між навчальним матеріалом та його практичним застосуванням, розвинути творчі здібності, вдосконалити професійну та загальну культуру спілкування. Використання відеоматеріалів з YouTube разом з професійноорієнтованими текстами сприяє інтенсифікації навчального процесу, дозволяє створити більш реальні умови спілкування на занятті, допомагає формувати комунікативні компетенції студентів.

Впровадження автентичних відео в дистанційні курси для самостійної роботи. При вивченні іноземної мови професійного спрямування варто раціонально спланувати та організувати самостійну роботу студентів.

Новим способом подання навчальних матеріалів для самостійного опрацювання є дистанційні курси. Завдяки елементам та ресурсам дистанційного курсу, викладач має можливість доповнити та розширити навчальні матеріали з дисципліни, поглибити знання студентів, створити якісну систему контрольних заходів та оцінювання. При укладанні дистанційних курсів викладач має можливість використовувати автентичні відеоматеріали. Як і на практичних заняттях при роботі з відео, в дистанційних курсах треба створити вправи, щоб зацікавити студентів у перегляді сюжету, для ознайомлення з основними лексичними одиницями та їх значеннями, вправи спрямовані на розуміння змісту. Перевагою такої роботи з відеоматеріалами є те, що студент може переглядати сюжет та його окремі частини скільки завгодно разів, виконувати вправи та негайно отримувати результати своєї діяльності та виправляти свої помилки. Таке використання відео пропонує індивідуальний темп роботи залежно від особистих здібностей та рівня підготовки. Викладач в свою чергу має можливість перероблювати, оновлювати або доповнювати матеріали, тим самим стимулюючи пізнавальну діяльність студентів.

Недоліки використання відеоматеріалів. Використання автентичних відео може мати недоліки. По-перше, викладач має витратити немало часу для того, щоб дібрати автентичні відеоматеріали, які задовольняють вимогам студентів та викладача. По-друге, викладач має розробити комплекс вправ, який допоміг би студентам успішно засвоїти матеріал. Використання автентичних відео потребує достатнього рівня володіння іноземною мовою, тому може використовуватися не у всіх групах. Іноді такі фактори, як погана якість зображення, шумові ефекти, незрозуміла дикція та вимова можуть викликати труднощі у розумінні запропонованого матеріалу. Відсутність технічних засобів для перегляду відео також може стати на заваді впровадження відео в навчальний процес. Відеоматеріали будуть неефективними, якщо вони далекі від реальності та містять великий об'єм інформації.

Висновки. Головна мета навчального процесу та викладача полягає в тому, щоб навчити студентів розмовляти іноземною мовою та користуватися нею в реальних ситуаціях настільки добре наскільки це можливо. При ретельному виборі та правильному використанні відеоматеріали можуть бути вкрай корисними як для викладачів так і для студентів. Вони можуть використовуватися для практикування навичок говоріння, аудіювання та письма. Вони можуть перетворити навчання з повсякденного нудного обов'язку в веселу та корисну розвагу, яка здатна цілком залучити студентів до навчального процесу. Але їх ефективність залежить від організації навчального процесу та поєднанням з традиційними формами навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алявдина Н.Г. Инновационные методики в преподавании английского языка для специальных целей в техническом вузе/ [Электронный

ресурс] / Алявдина Н.Г., Маргарян Т.Д. / Гуманитарный вестник. – 2013. – Вып. 7. – Режим доступа к журн.:

<http://hmbul.bmstu.ru/catalog/pedagog/engped/93.html>

2. Вадаська С.В. Методи ефективної організації роботи студентів для вивчення іноземної мови професійного спрямування / С.В. Вадаська: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції [«Сучасні методи викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі»] (Київ, 28.04. 2014 р.). – К.: НТУУ«КПІ». – С. 76-78.

3. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: Матеріали до першої лекції / Уклад. М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, К. М. Левківський, Ю. В. Сухарніков; відп. ред. М.Ф. Степко. – К.: Изд., 2004. – 24 с.

4. Образцов П. И. Профессионально-ориентированное обучение иностранному языку на неязыковых факультетах вузов: Учебное пособие / Образцов П. И., Иванова О. Ю. – Орел: ОГУ, 2005. – 114 с.

5. Современные тенденции в обучении иностранным языкам и межкультурной коммуникации: материалы Международной заочной научно-практической конференции. – Электросталь: Новый гуманитарный институт, 2011. – 304 с.

6. Çakir I. The use of video as an audio-visual material in foreign language teaching classroom / I. Çakir I. // The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET. – 2006. – Vol.5, Issue 4. – P.67-72.

REFERENCES

1. Aljavidina, N.G.& Margarjan, T.D. (2013). Innovative methods in teaching English for specific purposes in a technical college. Gumanitarnyj vestnik, Vol.7 [in Russian].

<http://hmbul.bmstu.ru/catalog/pedagog/engped/93.html>

2. Vadas'ka, S.V. (2014). The effective organization methods of students' language for specific purposes learning. Proceedings of the IX International Scientific Conference «Modern Methods of Teaching Foreign Languages of Professional Purposes in High School», (pp.76-78). Kyiv, Ukraine [in Ukrainian].

3. Stepko, M.F., Bolyubash Ya.Ya., Levkivs'ky`j K.M. & Suxarnikov Yu.V. (2004). Modernization of Higher Education of Ukraine and the Bologna process. Materials for the first lecture. Kyiv, Ukraine [in Ukrainian].

4. Obrazcov, P.I. & Ivanova O.Ju. (2005). Professionally-oriented teaching a foreign language at language faculties of universities: Textbook. Orel, Russia [in Russian].

5. Current trends in the teaching of foreign languages and intercultural communication: materials. Proceeings of the International scientific-practical conference (2011). Jelektrostal, Russia [in Russian].

6. Çakir, I. (2006). The use of video as an audio-visual material in foreign language teaching classroom. The Turkish Online Journal of Educational Technology, 5, 67-72.

С.В. Вадаская. Роль аутентичных видео материалов для обучения профессионально-ориентированному иностранному языку.

В статье рассматривается вопрос создания учебной среды с использованием информационных технологий и современных технических средств обучения, а также вопрос адаптации оригинальных учебных материалов для изучения профессионально ориентированного иностранного языка. Цель данной статьи определить целесообразность использования аутентичных видео материалов для обучения аудированию, восприятия

иноязычной речи, понимание технических текстов, создание реальной языковой среды, формирование коммуникативных навыков у студентов. Статья рассматривает основные требования при использовании видео материалов в процессе обучения, преимущества их использования, важность визуализации образов для успешного засвоения учебного материала.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, аутентичность, видео ресурсы, профессионально-ориентированный иностранный язык, интенсификация обучения, ситуативные задания.

S. Vadaska. The role of authentic materials for ESP teaching.

The present article deals with the importance of authentic video materials for ESP teaching. Main advantages of authentic video (motivation, creativity, cultural awareness, reality etc) are considered in the article. Professional training is the main stage in studying foreign language. It plays the key role for future career of the graduate students. The task of the teachers is to create environment to give the students the opportunity to connect their knowledge with real language. The rapid development and wide applications of technology and its integration into the studying process have resulted in the introduction of innovative approaches and provision of students with the authentic materials. Authentic video is beneficial for both teachers and students. Listening is considered to be one of the most important skills because it is a key factor in the language acquisition process. Implementing of authentic videos for improving listening skills is taken into account. The use of video has grown rapidly due to the increasing emphasis on communicative techniques. Video is one of the best materials which can be used for stimulating writing and speaking skills. Authentic videos provide the opportunity to practice various situations in a real context. Authentic videos help to integrate main language skills, since they help to create different activities in which the students need to activate their knowledge.

Key words: interactive methods, communicative competence, English for Specific Purposes, authentic video, skills, intensification of the studying process.

Стаття надійшла до редакції 15.10.2014